

97 1. Beh. af Forfl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1876 til 31. Marts 1877. 98

1,000 Skolelærerembeder her i Danmark ikke have 1,000 Kr., over 500 ikke 800 Kr., og at 400 ikke have over 600 Kr. i Løn, bliver Forholdet ved Sammenligningen med de andre Embedsmænd noget ringere end for disse. Det kan gjerne være, som et æret Medlem gjør mig opmærksom paa, at jeg har gjort Uret i at kalde Skolelærerne Embedsmænd; men der er et Forhold med Hensyn til Skolelærerne og Embedsmændene, som er ganske ens, og det er, at begge ere kaldede til at ofre hele deres Tid i det Offentliges Tjeneste, og dette deres Offer skulle de have betalt. Overfor Spørgsmaalet om Løn ville Begreberne Skolelærer og Embedsmænd være ganske enslydige, om de end ikke ere det i andre Retninger. For Næsten aflægge Skolelærerne jo Embedsbed, og de have altsaa ogsaa i denne Henseende Noget tilfælles med Embedsmændene. De taler jeg har tilladt mig at nævne, synes mig altsaa at godtgjøre, at den danske Landsbylærerstand gennemgaaende er ringe lønnet, og at der er en stor Del Skolelærerembeder, hvor Lønnen er saa ussel, at Lærerne ligesvem lede i Nød og fortrykte Raar. Der er optaaet en hel Del nye Embeder i de sidste Aar, idet de større Kraw, man har stillet til Undervisningen, have gjort dette nødvendigt; men mange af disse Embeder ere opstaaede paa den Maade, at man har delt et bedre Embede i to smaa, og dette har ikke bidraget til at forbedre Embederne. Der er Embedsindtægter, som ere knyttede til en stor Del af Embederne, men som næsten gennemgaaende ere i Aftagende. Dette er f. Ex. Tilfældet med Differet, en Indtægt, som man har ønsket at afløse. Man har Erfaringer trindt om i Landet for, at denne Indtægt er i Aftagende, og det temmelig betydelig. Dernæst skal jeg med Hensyn til de smaa Embeder bemærke, at de i Reglen ikke have nogen Jordlod. Jordloddens Værdi maa nu i alt Fald noget være steget i Overensstemmelse med de almindelige Konjunkturer; men naar de smaa Embeder ingen Jordlod have, og deres Løn alene bestaar i kontante Renge, saa kommer der her et Moment til, som gjør de mindre Embeder endnu ringere. Jeg skal tillade mig at nævne nogle faa oplysende Exempler paa, at Embederne virkelig ere saa smaa, og Stillingen saa ussel, at det Naab, om jeg saa maa sige, der er kommet her ind i Salen for Lærerne, virkelig maa erkjendes at være et Nødnaab. Der findes en Skole med en Reguleringssum af 446 Kr., hvor Læreren er 38 Aar gammel, er gift og har 4 Børn. Han skal holde Skole paa 2 Steder og

skal altsaa gaa fra det ene Sted til det andet, hvilket forvolder, at han, foruden at besørge sin almindelige Læregjerning, maa foretage en Spadsjeretur paa circa 200 Mil om Aaret, og for alt dette faar han 446 Kroner! En anden Lærer, som er gift og har 7 Børn, og som har været i Virksomhed i 9 Aar, har 746 Kroner i Løn. Jeg skal ikke fortsætte med en Opmærksomhed af en Mangfoldighed af saadanne Tilfælde, men kun gjøre den simple Paastand, at af den Slags Embeder findes der mellem 4 og 500 her i Landet. Der kunde jo, naar der paaberaabes en almindelig Erang, vises hen til andre Grunde til Erangen end netop den ringe Løn. Jeg skal saaledes tillade mig at udtale, at hvis man for 20 Aar siden havde givet t. Ex. en Gælibatslov for Skolelærerne, vilde dette ganske vist have havt nogen Indflydelse paa den Erang, der i dette Tilfælde er tilfælde; thi nogle af disse Mennesker have jo været ubesindige nok til at gifte sig i en temmelig ung Alder, maaste i det fangvinste Naab, at de skulde faae et bedre Embede; men dette Naab er glippet, hvorimod der er visse andre Ting, som ikke glippe, hvorfor de en skjøn Dag staa med 7 Børn og 400 Kroner i Indtægt. Det er nu klart, at naar dette er faktisk, og det er det, maa det have en ikke ringe Indflydelse paa Undervisningen; thi det kan ikke negtes, at naar en Mand trykkes af Næringsforg, kan hans Aand ikke have den Livlighed og Frihed, som er Betingelsen for at være en dygtig Lærer. Naar en Lærer ikke har Naab til at købe og benytte en Del af Litteraturens Frembringelser for at udvide den desværre altfor tynde Viden, kan han faaet med fra Seminariet, bliver den selvsølgelig tyndere endnu. Men skal han, som visse Folk have prøvet, og som visse Folk offentlig have beklødet, anvende sin Fritid, f. Ex. til at være eller noget lignende, saa vil hans Gjerning i overordentlig høi Grad komme til at lide under det Kryk, han lever under.

Formanden (Krabbe): Det ærede Medlem (H. Jensen, Aarhus Amts 3die Valgkreds), tillade mig at indstyre den Bemærkning, at jeg ikke ser nogen nær Forbindelse mellem Sagen, saaledes enkeltvis fremstillet, og Finantslovsforslaget. Jeg benægter ikke Muligheden af, at det ærede Medlem maaste har til Hensigt at sætte den i en saadan Forbindelse. Skulde dette ikke blive Tilfældet, vil jeg henstille til det ærede Medlem, om han med Hensyn til Udspørelsen vil begraabse sit Emne noget.